

Suđenje

Modifikacije

za suđenje
košarke u kolicima

Mehanika

MEĐUNARODNA FEDERACIJA KOŠARKE U KOLICIMA

TEHNIČKA KOMISIJA

Novembar 2016

PREVOD: DRAŽEN ŠTOK

DAMIR KUNOSIĆ

UVOD

Ovaj dokument namjerava da obavjesti sva službena lica košarke u kolicima o nekim osnovnim modifikacijama i nekoliko adaptacija koje je Tehnička komisija odlučila da koriste kao standarde za mehaniku i tehnike za uspješno vođenje košarkaške utakmice u kolicima od strane suci.

Sljedeći pregled očekivanja modernog suđenja dopunjuje osnovne standarde suđenja košarke u kolicima i bit će osnova za sve međunarodne suci i supervizore.

Polazna tačka je nova informacija o suđenju u mehanici troje suca (3PO) u Fibi i iskustava suđenja u mehanici troje suca (3PO) koja su prilagođena na posebne potrebe košarke u kolicima iz IWBF-a, a koja su već nekoliko godina predavalna na klinikama i sastancima za vrijeme međunarodnih takmičenja.

Ovaj radni dokument će popuniti nedostatak informacija i razjasniti nejasnoće službenih lica košarke u kolicima.

INDIVIDUALNE TEHNIKE SUĐENJA

Individualne tehnike suđenja (IOT) - PREGLED

IOT je temelj modernog suđenja – bilo u mehanici 2 suca ili mehanici 3 suca. Nerazdvojni dio čine:

- a) Imati propisnu udaljenost od igre – držati otvoreni ugao i biti stacionaran (ne u pokretu). Ne pomicati se preblizu igri i sužavati vidno polje (Udaljenost i Nepokretnost)
- b) Suditi odbranu
- c) Uvijek tražiti ilegalne/nedozvoljene akcije za prosuđivanje (Aktivno Razmišljenje)
- d) Imati ključne igrače (1 na 1) ili toliko igrača koliko je moguće imati u vidnom polju da bi vidjeli ilegalnu /nedozvoljenu akciju (45° i Otvoren ugao gledanja)
- e) Razumijeti kada je igra / akcija završila tako da se možemo premjestiti na slijedeću igru / akciju – mentalno / fizički (Ostani sa igrom / akcijom dok ona ne završi)

DONOŠENJE ODLUKA, DOSUĐIVANJE I KOMUNIKACIJA

Cilj:

Znati kako odsuditi i biti u mogućnosti istovremeno komunicirati odluku verbalno (govoreći) i koristeći uobičajene signale rukama.

Ponekad podcjenjujemo vrijednost jednostavne temeljene tehnike i stvaranje čvrste baze uspješnog košarkaškog suđenja na vrhunskom nivou.

Kada puhnemo u zviždaljku vrlo je važno imati dovoljno zraka (snage) u kratkom periodu da ga upuhujemo u zviždaljku. To stvara jak i odlučan zvuk. S obzirom na potrebu verbalnog komuniciranja poslije odsuđene odluke, važno je da ostane nešto zraka u plućima.

Stoga, važno je da slijedimo slijedeće ključne tačke:

1. Tehnika kako puhnuti u zviždaljku – jako i kratko puhnuti u zviždaljku – jedan put,
2. Izbaci zviždaljku iz usta nakon zvižduka / odluke,
3. Pokazati odgovarajući znak za odluku,
4. Podrži odluku verbalno „Greška plavi 5, greška u napadu, koraci itd. “,
5. Manje je više – zapamtite što manje pokazujete nešto, snaga poruke je jača (vježbajte ključne riječi i njihovo jasno izgovaranje).

SIGNALI I IZVJEŠTAVANJE

Cilj:

Identificirajte različite faze i tehnike snažne i odlučne signalizacije kao dio prezentacije na terenu

Upute za uspješno korištenje signala:

1. Koristite službene i odobrene FIBA i IWBF signale / znakove,
2. Ritam
 - a) Svaki signal ima početak i kraj
 - b) Kada signal završi, „zamrzni“ se i broji u mislima „jedan-dva“
3. Jak, oštar, vidljiv i odlučan signal /znak (vježbajte pred ogledalom),
4. Koristite obje ruke za smjer, ovisno koje je rame ispred, odnosno u kom smjeru se igra nastavlja,
5. Tretirajte svaki tim, igrača i igru istim standardom (bez glumatanja),
6. Zapamtite manje je više (bez ponavljanja, jedan jasan i snažan signal),
7. Svaka odluka uvijek mora biti verbalno popraćena.

Upute za uspješno izvještavanje zapisničkog stola:

- Trčite do mjesta gdje ćete imati vizualni kontakt sa zapisničkim stolom,
- Zaustavite se s obje noge, jedna do druge na podu i dižite (ravnoteža tijela – razina ramena),
- Ritam (start – stop – „jedan – dva“/ start-stop – „jedan – dva“ – „jedan – dva“),
- Identificiranje odluke: broj, vrsta greške i kazna (ubacivanje ili slobodna bacanja),
- Vrsta greške koja se prijavljuje mora biti istovjetna onoj koja se desila u igri,
- Verbalno podržati izvještavanje zapisničkom stolu.

POZICIJE NA TERENU

Počinjemo sa nekim od osnovnih termina pozicija na terenu

Termin	Objašnjenje
Jaka strana – suđenja (SSR)	Strana terena gdje se nalaze Vodeći & Prateći sudac (u 3PO)
Slaba strana – suđenja (WSR)	Strana terena gdje se nalazi Centralni sudac (u 3PO)
Strana lopte (BS)	Ovo se odnosi na poziciju lopte. Kada se teren za igru podijeli zamišljenom produženom linijom od koša do koša, strana terena na kojem se nalazi lopta naziva se strana lopte .
Suprotna strana (OPS)	Ovo se odnosi na stranu terena koja je suprotno od zapisničkog stola.
Prateći (T)	Prateći sudac je sudac koji se nalazi približno na ivici polja timske klupe bližoj centralnoj liniji i na istoj strani kao i vodeći (L), (uvijek jaka strana).
Vodeći (L)	Vodeći sudac je sudac koji se nalazi na čeonj liniji. Vodeći sudac treba da je na strani lopte što je više moguće (jaka strana).
Centralni (C)	Centralni sudac je sudac koji se nalazi na suprotnoj strani od L u prednjem polju (obično je to suprotno od strane lopte) u produžetku linije slobodnog bacanja (početna pozicija). U zavisnosti od pozicije lopte, C može biti na jednoj ili drugoj strani terena.

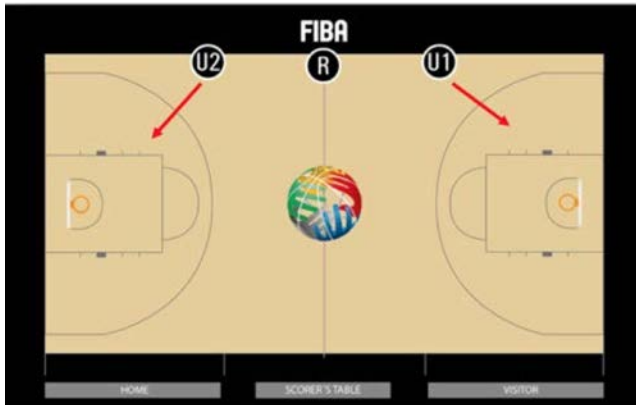
Dijagram 1:

Prateći, vodeći, centralni, jaka strana, slaba strana, strana lopte i suprotna strana

PRIJE UTAKMICE

Standardno postavljanje prije utakmice i tokom poluvremena prikazana na Dijagramu 2.

Ako se suci propisno zagrijavaju, jedan od sudaca prati teren dok se ostala dvojica zagrijavaju van bočnih linija (Dijagram 3). Suci treba da se kreću u različitim pravcima kako bi se odgovarajuće zagrijali i pratili timove.

Dijagram 2:
Standardna pozicija prije utakmice

Dijagram 3:
Opcionalna pozicija prije utakmice
kada se dvojica sudaca mogu
zagrijavati

TOKOM TIME OUT-a

Pozicije sudaca na terenu tokom time out-a:

Suci zauzimaju tri standardne pozicije tokom tokom time out-a (uvijek na suprotnoj strani), Dijagram 4. Mogu izabrati bilo koju od ovih pozicija koju smatraju odgovarajućom. **NAPOMENA:** Loptu je potrebno ostaviti na terenu na mjesto odakle će se igra nastaviti.

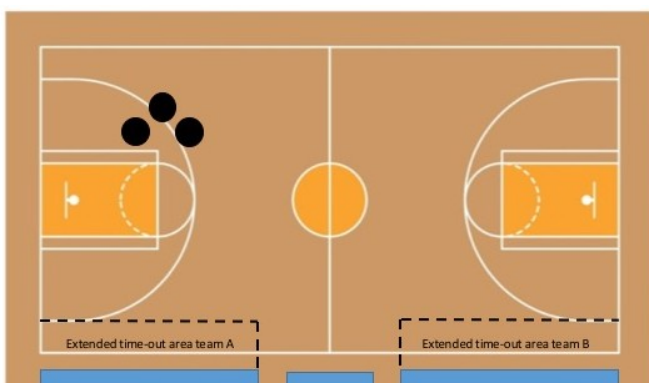

Dijagram 4:

Tri standardne pozicije tokom time out-a, uvijek na suprotnoj strani.

Zbog činjenice da kolicima treba više prostora i da se omogući komunikacija u wbb prostor za time out se produžava na terenu. Ograničena je linijom sa tri poena koja se produžava i završava na krajevima sa područjem klupe ekipe blizu zapisničara. (Dijagram 5)

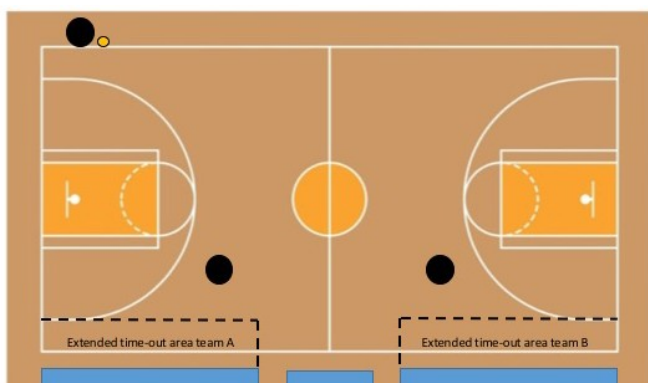
Dijagram 5:

Prošireni prostor za time out.

Kada je za time out preostalo 20 sekundi, dvojica sudaca zauzimaju pozicije u blizini timskih klupa kako bi bili spremni da pozovu timove da se vrate na teren kada se oglasi signal da je isteklo 50 sekundi od time out-a.

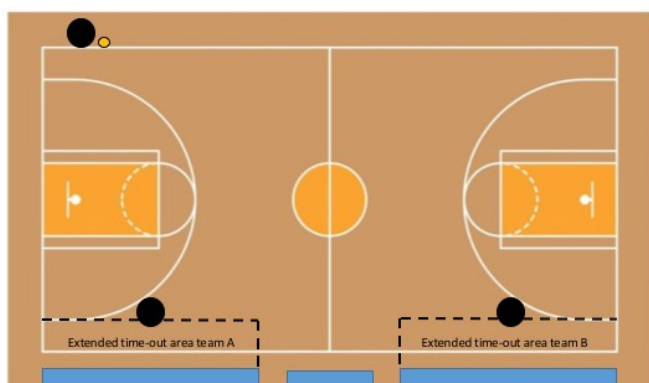

Suci moraju kontrolisati da nijedan igrač ne napusti prošireni prostor za time out- i da zauzmu poziciju na terenu prije nego što se oglasi zvučni signal od 50 sekundi.

Dijagram 6:

Kad je za time out preostalo 20 sekundi, dvojica sudaca zauzimaju poziciju u blizini proširenog prostora za time out

Dijagram 7:

kada se oglasi signal da je isteklo 50 sekundi od time out-a suci u blizini timske klupe se aktiviraju kako bi upozorili ekipe da budu spremne za nastavak igre.

POZICIJE TOKOM PODBACIVANJA

Podbacivanje & POČETAK PERIODA

Cilj:

Definisati i razumjeti procedure tokom podbacivanja na početku perioda.

Pozicije sudac tokom podbacivanja na početku perioda (Dijagram 7):

1. Prvi sudac (R) je odgovoran za podbacivanje lopte iz pozicije licem okrenut prema stolu.
2. Suci zauzimaju pozicije na suprotnim bočnim linijama. U₁ je na strani stola u blizini centralne linije a U₂ je na suprotnoj strani u visini ivice polja timske klupe.
3. U₁ je odgovoran za:
 - a) Dosuđivanje ponovljenog podbacivanja zbog lošeg podbacivanja kao i prekršaja skakača.
 - b) Davanje signala za puštanje sata za igru kada lopta bude ispravno dotaknuta
4. U₂ je odgovoran za: praćenje ostalih osam (8) igrača oko centralnog kruga zbog eventualnih prekršaja ili grešaka.

Dijagram 8:

Glavni sudac izvodi podbacivanje, U₁ se postavlja blizu centralne linije kako bi pratio da li je podbacivanje loše i prekršaje igrača uključenih u podbacivanje, U₂ se postavlja na suprotnu stranu i prat eventualne prekršaje ostalih 8 igrača

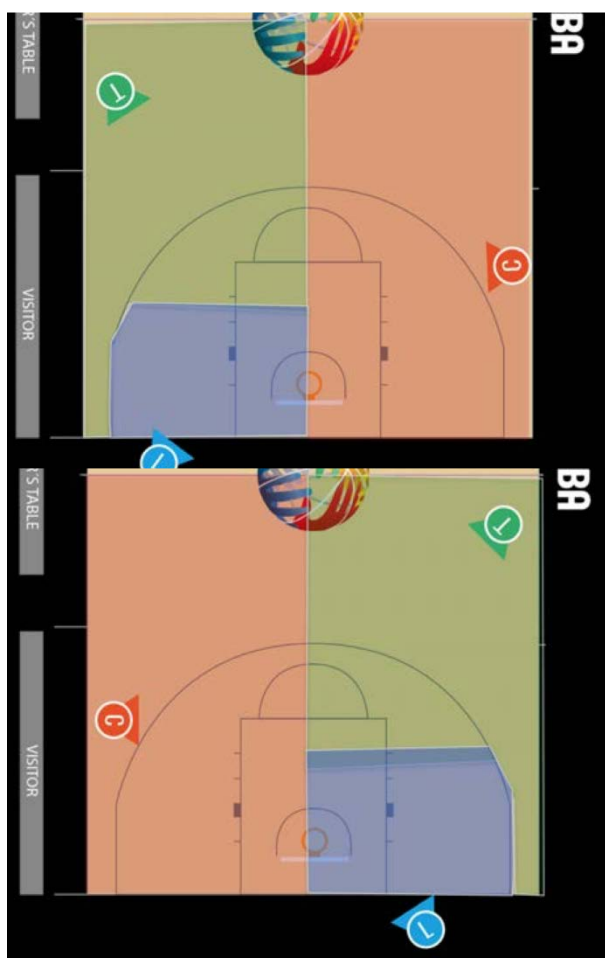
POKRIVANJE TERENA

POKRIVANJE TERENA

Cilj:

Definisanje i Razumijevanje osnova pokrivanja terena u prednjem polju

3PO funkcionira optimalno kad se njime koriste iskusni, profesionalni suci jer tada je njihov posao da samo sude u svom primarnom polju. Ako sva trojica sudaca pokrivaju svoje primarno područje, onda teoretski nemamo potrebu za sekundarnim pokrivanjem. Osnovni princip je da suci imaju otvoren ugao prema igri, i treba da sude tamo gdje partner nije u mogućnosti da prati.

Dijagram 9:

Pokrivanje terena po principu za Pratećeg, Vodećeg i Centralnog suca, kada se Vodeći nalazi na strani stola.

Dijagram 10:

Pokrivanje terena po principu za Pratećeg, Vodećeg i Centralnog suca, kada se Vodeći nalazi na suprotnoj strani.

Napomena (košarka u kolicima - wbb):

U dijagramu 9 i 10 centralni sudac bi u principu trebao biti postavljen na zamišljeno dno kruga za slobodno bacanje. Prateći sudac u principu mora biti smješten 4-5 m u prednjem polju u nivou produžetka linije prostora timskih klupa. Vodeći sudac bi trebao uspostaviti početnu poziciju "izvana" po dijagramu, ali također treba biti svjestan potrebe da se pomakne "unutra" kako bi video prostor između kolica.

ROTACIJA

ROTACIJA

Cilj:

Definisati potrebu, vrijeme i propisne tehnike rotacije

Uspješan ishod 3PO zavisi od toga koliko je situacija iz igre koje se odnose na loptu pokriveno sucima na jakoj strani (L & T). Iz tih razloga, 3PO ima trenutak rotacije koji omogućava Vodećem sucu da promijeni (**rotira**) poziciju na čeonj liniji na drugu stranu.

Vodeći uvijek započinje i diktira rotaciju. Vrlo je važno da Vodeći uvijek ima razlog za rotaciju (**nema razloga nema rotacije**). Ovakav način razmišljanja u 3PO rezultira aktivnom pokrivanju u prednjem polju osiguravajući dvojicu sudaca na strani lopte što je više moguće.

Ključevi za uspješnu tehniku pravilne rotacije, posebno zbog L koji je započinje, su:

1. odgovarajuća razdaljina za rotaciju (približavanje – engl. close down/zatvaranje),
2. odgovarajući trenutak rotacije (kada se lopta prenese na slabu stranu),
3. prava tehnika (procjena, oštro kretanje, bez oklijevanja).

1. Faza 1: Zatvaranje

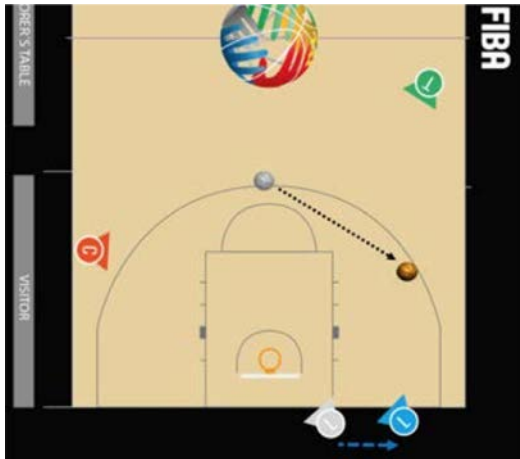
Kada se lopta nalazi na sredini terena (polje 2), **vodeći sudac** treba da se postavi u poziciju zatvaranja kako bi bio spreman za rotaciju kada se lopta prenese na slabu stranu.

Ako se lopta vrati na jaku stranu, **vodeći sudac** će se vratiti u normalnu početnu poziciju.

Dijagram 11:

Lopta se kreće i zadržava u polju 2 – **vodeći sudac** se kreće ka poziciji zatvaranja.

Dijagram 12:

Ako se lopta vrati na jaku stranu – **vodeći sudac** se vraća u svoju početnu poziciju.

2. Faza 2: Rotacija vodećeg & pratećeg suca

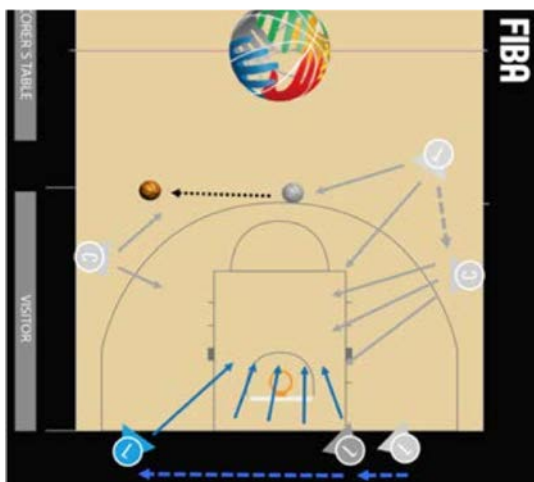
Kada se lopta prenese na slabu stranu, **L** započinje rotaciju što je prije moguće. **U isto vrijeme T** se kreće ka poziciji novog **C**.

a) Faza 2a: Rotacija Vodećeg suca – Pauza

Kada se lopte prenese na slabu stranu, **L** treba da procijeni da li može doći do brzog šuta ili prodora sa slabe strane. Ova jedna sekunda (**jedan udisaj**) odgode zove se **PAUZA**. Ako igrač sa loptom započne šut ili prodor prema košu, neće doći do rotacije i **C** treba da pokrije igru na slaboj strani. **Zašto – princip razdaljine & suđenja iz mjesta pojedinačne akcije mora biti ispoštovana iznad svega.**

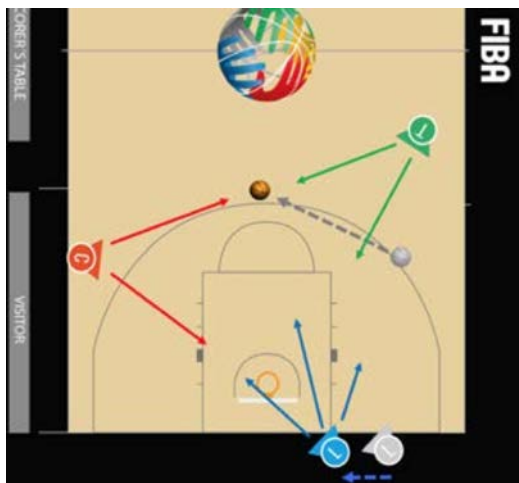
b) Faza 2b: Rotacija Vodećeg suca – nadgledanje reketa

L prati reket tokom rotacije te hoda jako i oštro i čitavo vrijeme aktivno sudi. Ako u reketu ima igrača, oni su u odgovornosti od **L**, a ako ne, **L** traži slijedeći aktivni matchup (s) ili igrača koji mogu da se zadese u polju akcije (bus stanica) na novoj jakoj strani

Dijagram 13:

Lopta se kreće ka sredini terena, **vodeći sudac** zauzima poziciju zatvaranja. **Centralni sudac** se priprema da preuzme pokrivanje na lopti.

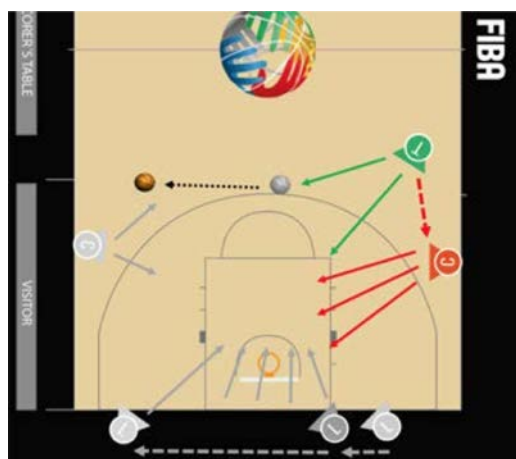

Dijagram 14:

Lopta se prenosi na slabu stranu, **vodeći sudac** rotira i nadgleda reket ili najbliži match-up.

c) Faza 2c: Rotacija pratećeg u poziciju centralnog

Čim je **T** siguran da je **C** preuzeo loptu na slabijoj strani, **T** treba da se fokusira na igru od lopte i preuzme post igru na slaboj strani (svojoj strani). Analize su pokazale da je ovo najslabija veza tokom postupka rotacije, zato što je **T** često fokusiran još uvijek na loptu

Dijagram 15:

Kada **C** preuzme loptu, **T** treba da preuzme post igru na slaboj strani što je prije moguće.

3. Faza 3: Vodeći sudac stiže na stranu lopte i Centralni sudac rotira ka novoj poziciji Pratećeg suca

Vodeći sudac stiže na stranu lopte i Centralni sudac rotira ka novoj poziciji Pratećeg suca

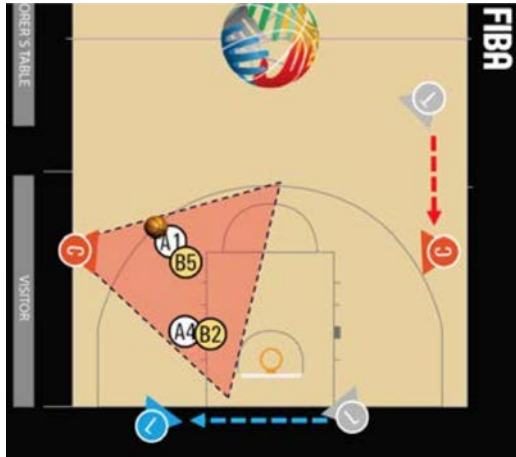
a) Faza 3a: Pokrivanje od strane Centralnog i Vodećeg suca

C zadržava svoju poziciju fokusiran na loptu i igru oko lopte sve dok **L** ne završi rotaciju i spreman je da sudi igru / akciju ili igra / akcija više nije aktivna. Ako igra / akcija napreduje tokom rotacije **L**, **C** ostaje na igri / akciji sve do se igra / akcija ne završi ili više nije aktivna. Primarni cilj je da nastavimo suditi svaku igru i onda krenuti

ka novoj poziciji (rotirati). Rezultat toga je da u jednom trenutku uvijek imamo dva C

b) Faza 3b: Rotacija Centralnog u poziciju Pratećeg

Kada se C kreće ka poziciji T treba da se uvijek KREĆE unutraške, licem prema košu čitavo vrijeme (45°).

Dijagram 16:

C ostaje na igri sve dok L ne završi sa svojom rotacijom i spreman je da sudi.

Dijagram 17:

Posljednji koji se kreće je stari C, koji zauzima novu poziciju kao T (kreće se unutraške) i u tom trenutku je rotacija završena.

TRANZICIJA

VODEĆI SUDAC – POZICIJA I TRANZICIJA

Cilj:

Definisanje odgovarajućeg radnog polja i pokrivanja iz pozicije Vodećeg suca.

Tokom tranzicije, novi **L** treba da stigne na čeonu liniju za **osam sekundi** ili manje te da zauzme poziciju iz koje je spreman da sudi igru. Novi **L** treba da je u dobroj poziciji iz koje može da sudi igru tokom tranzicije. (Ovo može značiti da nekad neće biti na čeonoj liniji nakon što je prošlo osam sekundi). Ovo je moguće samo ako se ispravno koriste sljedeće tehnike:

- a) Ostati na prethodnoj igri do nove tranzicije – sačekati dok lopta ne uđe u koš u slučaju pogotka iz igre ili kad odbrambeni igrač tokom skoka uspostavi kontrolu nad loptom;
- b) Nakon okreta snažnim korakom trčati i biti čitavo vrijeme licem okrenut ka terenu (ako je to ispravno učinjeno, sudac je u mogućnosti da kontroliše sat za igru/šut);

- c) Započeti tranziciju **prikladnom** brzinom i zadržati to do dolaska na čeonu liniju;
- d) Tokom tranzicije licem biti okrenut prema terenu (aktivno tražeći sljedeću igru / akciju koja slijedi i suditi odbranu);
- e) Trčati pravolinijski ka čeonoj liniji kako bi zauzeli početnu poziciju (zadržati čitavo vrijeme istu udaljenost od igre) – „vani/vani“ ugao;
- f) Zaustaviti se na čeonoj liniji sa brojanjem „jedan-dva“ u stacionarnoj poziciji i biti spreman da sudi igru kad počne.

PRATEĆI SUDAC - POZICIJA & TRANZICIJA

Cilj:

Definisanja odgovarajućeg radnog polja i pokrivanja iz pozicije Pratećeg.

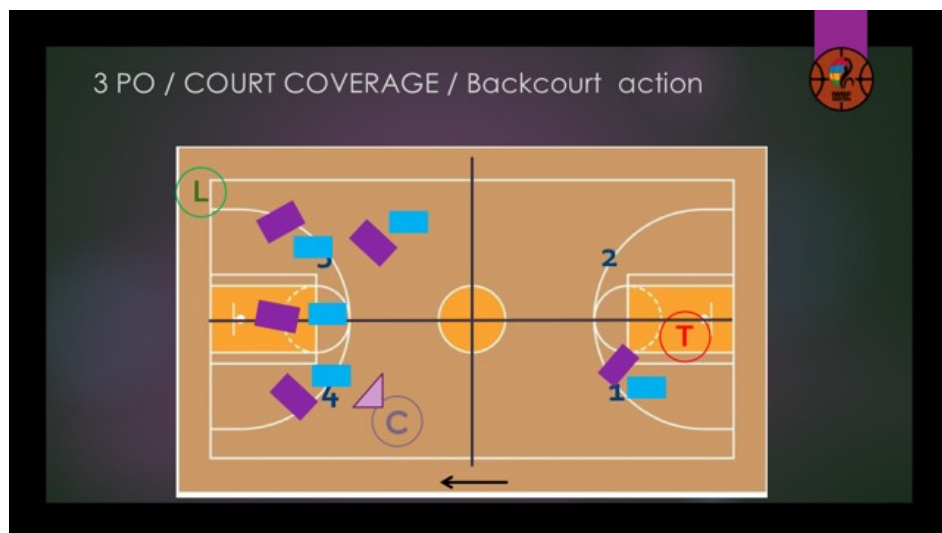
Tokom tranzicije novi **T** uvijek treba da **prati igru** (iza igre – ne u liniji ili ispred igre). Na ovaj način **T** je u mogućnosti da lagano kontroliše sat za igru i šut kao i akcije koje mogu da se dese.

Ovo je moguće samo ako se primjenjuje sljedeća odgovarajuća tehnika:

- Čekati iza čeonu linije sve dok se lopta ne doda suigraču na terenu nakon koša i igrač koji je ubacio ne uđe na teren (novi **T** treba da čeka sve dok ne bude 3 metra minimalno udaljen od lopte prije nego što zakorači na teren);
- Uvijek održavati odgovarajuću udaljenost iza igre – 1 do 2 koraka (bez yo-yo trčanja, naprijed-nazad);
- Posljednji treba da stigne u prednje polje, i da je pod 45° licem okrenut prema košu (svi igrači treba da su između zamišljene linije ispružene ruke = lijevo/desno bočna linija & lijevo/desno centralna linija)

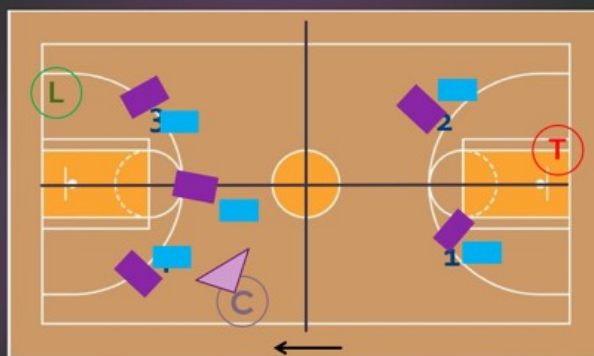
- (**wbb**) Odgovoran je da pokrije igru u zadnjem polju (npr. Držanje u zadnjem polju). Može preći zamišljenu koš – koš liniju ako je potrebno. Mora se vratiti u izvornu poziciju u prednjem polju.

Dijagram 18:

Prateći ostaje u zadnjem polju i pokriva igru. Može preći zamišljenu koš – koš liniju ako je potrebno. Centralni i vodeći pokrivaju polje koristeći mehaniku 2 suca dok se prateći ne vrati u izvornu poziciju u prednjem polju.

3 PO / COURT COVERAGE / Backcourt action

Dijagram 19:

Prateći ostaje u zadnjem polju i pokriva igru. Centralni i vodeći pokrivaju polje koristeći mehaniku 2 suca dok se prateći ne vrati u izvornu poziciju u prednjem polju.

CENTRALNI SUDAC - POZICIJA & TRANZICIJA

Cilj:

Definisanje odgovarajućeg radnog polja i pokrivanja iz pozicije Centralnog suca

Tokom tranzicije iz **C u C**, suci treba da slijede sljedeće tehnike:

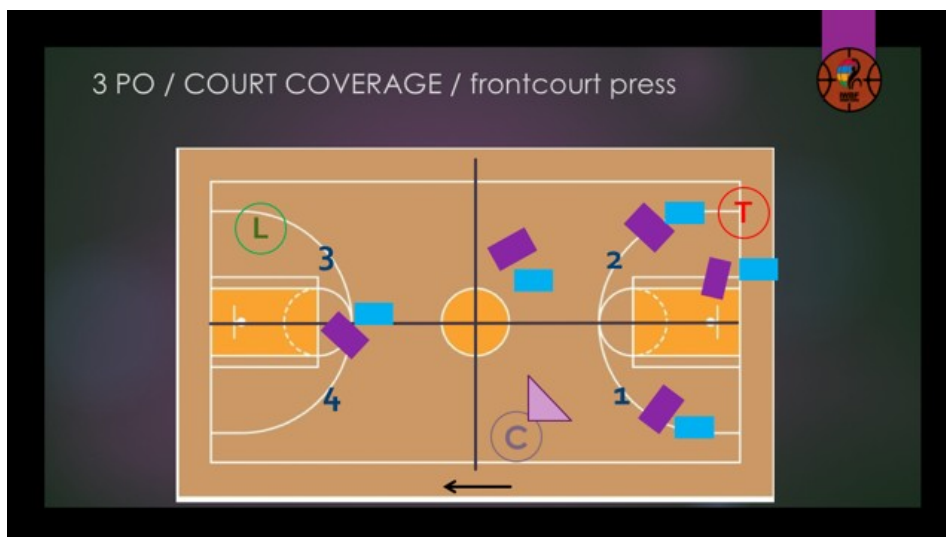
- a) Ostati na prethodnoj igri do nove tranzicije. To znači, u slučaju uspješnog koša iz igre čekati dok lopta ne uđe u koš ili dok odbrambeni igrač ne uspostavi kontrolu na loptom tokom skoka
- b) Licem prema terenu tokom čitave tranzicije (aktivno pratiti dolazeću igru i suditi odbranu)
- c) Pravolinijski trčati u prednje polje do zamišljenog dna kruga slobodnog bacanja (početna pozicija)
- d) Kada se igra tokom tranzicije razvija po slaboj strani, može se desiti da se **C** zaustavi na trenutak i sudi igru (održati udaljenost u odnosu na igru – predvidjeti)
- e) (**wbb**) Ako prateći mora da ostane da pokrije igru u zadnjem polju Centralni sudac treba da zauzme višoj poziciju u prednjem polju i da pokrije igru zajedno sa Vodećim sucem koristeći mehaniku 2 suca (vidi Dijagrame 16 i 17).
Kada se Prateći sudac vrati u svoju izvornu poziciju, Centralni sudac se vraća u svoju izvornu poziciju (niže) kao što je to u mehanici 3 suca.

CENTRALNI SUDAC - POZICIJA & PRESING SITUACIJE

- a) Ostati na prethodnoj igri do nove tranzicije. To znači, u slučaju uspješnog koša iz igre čekati dok lopta ne uđe u koš ili dok odbrambeni igrač ne uspostavi kontrolu na loptom tokom skoka
- b) Licem prema terenu tokom čitave tranzicije (aktivno pratiti dolazeću igru i suditi odbranu)
- c) (**wbb**) U slučaju presinga u zadnjem polju, Centralni sudac se okreće pod uglom od 45° prema zadnjem polju i pokriva igru sa Pratećim sucem koristeći mehaniku 2 suca dok se isti ne završi (lopta ode u prednje polje) ili 4 igrača ili manje ostanu u zadnjem polju.
Vodeći sudac pokriva igru u prednjem polju.

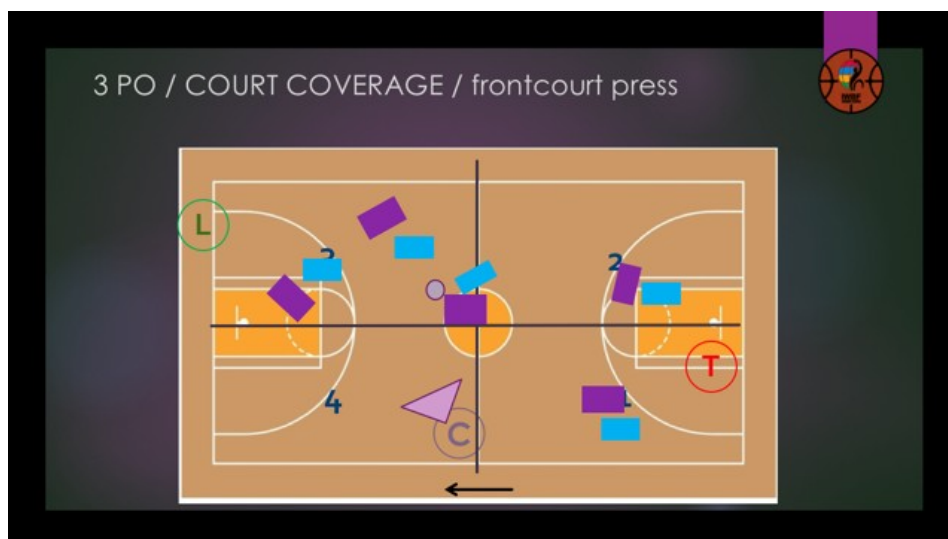

Dijagram 20:

Pressing situacija u zadnjem polju u tranziciji. Centralni sudac ostaje u zadnjem polju i okreće se prema pressing situaciji. Prateći i centralni sudac koriste mehaniku 2 suca dok se pressing ne završi (lopta ode u prednje polje) ili imamo 6 igrača u prednjem polju.

Vodeći sudac pokriva akcije u prednjem polju i spreman je da pokrije igru u prednjem polju sa centralnim sucem kada lopta dođe u prednje polje ili imamo 6 ili više igrača u prednjem polju. (Vidi Dijagram 19).

Dijagram 21:

Lopta i /ili 6 igrača ili više su u prednjem polju. Centralni sudac se prebacuje sa pokrivanja pressing situacije u zadnjem polju da bi pokrio akcije u prednjem polju. Vodeći i prateći sudac mogu privremeno koristiti mehaniku 2 suca sve dok se Prateći sudac ne vrati u izvornu poziciju u prednjem polju.

KRAJ DOKUMENTA